

ผลกระทบจากการนำเสนอชีวิตจริงในงานสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สม

ในงานวิจัยฉบับนี้ แม้ว่าผู้วิจัยจะศึกษาเนื้อหาเป็นหลัก แต่ก็ต้องศึกษาผลกระทบประกอบไปด้วย เพื่อให้เข้าใจกระบวนการสื่อสารมวลชนได้อย่างสมบูรณ์

ผลกระทบที่จะนำมาวิเคราะห์ในงานวิจัยฉบับนี้ สามารถแบ่งได้ 2 แบบคือ

1. ผลกระทบต่อผู้รับสาร โดยจะวิเคราะห์ว่าการนำเสนอลักษณะชีวิตจริงทางสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สมนั้นมีผลกระทบอะไร และมีผลกระทบต่อใคร
2. ผลตอบกลับมายังสื่อมวลชน (feedback) โดยจะวิเคราะห์ว่า เมื่อสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สมนำเสนอชีวิตจริงไปแล้ว มีผลตอบกลับมายังสื่อมวลชนอย่างไร

ผลกระทบต่อผู้รับสาร ในการวิเคราะห์ผลกระทบจากการนำเสนอชีวิตจริงทางสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สมที่มีผลต่อผู้รับสารนั้น ได้ใช้เนื้อหาในจดหมายที่ส่งมายังสื่อมวลชนประกอบการสัมภาษณ์ผู้ทำการสื่อสารมวลชน โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับผลสืบเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ทางสังคมของการสื่อสารมวลชนมาเป็นกรอบอ้างอิง

จากการวิจัยพบว่าผลกระทบที่เกิดจากการนำเสนอชีวิตจริงในงานสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สมสามารถแบ่งได้ดังนี้คือ

1. ผลตรงตามวัตถุประสงค์ คือผลกระทบที่เกิดขึ้นตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้ทำการสื่อสารมวลชน

วัตถุประสงค์ของผู้ทำการสื่อสารมวลชนที่เห็นชัดเจนคือ ให้ข้อคิด ในสื่อโทรทัศน์ มีการให้ข้อคิด สอนผู้ชมรายการโดยผู้ดำเนินรายการจะถามคู่ที่มาร่วมรายการว่ามีหลักการครองเรือนอย่างไร เช่น คู่ของคุณพิชัย และคุณอารมภ์ ชัยมงคลสูตร (3 กุมภาพันธ์ 2529) มีหลักการครองเรือนคือ ไม่ก้าวก่าก่ายกัน ให้เกียรติกัน และหลุดจากกันด้วยเหตุผล นอกจากนี้ยังมีคู่อื่นอีกที่ผู้ดำเนินรายการได้สอบถามหลักการครองเรือน เพื่อให้ข้อคิดกับผู้ชมรายการโดยตรง ในสื่อวิทยุก็มีการให้ข้อคิดกับผู้ฟังรายการเช่นเดียวกัน โดยผู้จัดรายการจะเสนอแนะแนวทางดำเนินชีวิต เมื่ออ่านจดหมายจบแล้ว

ในสื่อวิทยุ ผู้ทำการสื่อสารมวลชนได้ใช้เรื่องราวชีวิตในจดหมายที่มีผู้เขียนส่งมาเป็นตัวอย่าง แล้วให้ข้อคิดกับผู้ฟังในตอนท้าย เช่นเรื่อง สายเลือดเดียวกัน ผู้เขียนเล่าถึงการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างพี่ชายกับน้องสาว และพี่สาวกับน้องชาย เมื่อจบจดหมายฉบับนี้แล้ว ผู้ควบคุมคอลัมน์ได้เสนอแนะว่า

... จากกรณีจดหมายสองฉบับนี้ เราพอวิเคราะห์สาเหตุได้ว่า โอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุทางเพศอย่างนี้ได้เพราะ 1) พ่อแม่ขาดความเอาใจใส่ดูแลลูกๆ ปล่อยลูกที่เริ่มเป็นหนุ่มเป็นสาวให้อยู่ตามลำพัง 2) ขาดการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาที่ถูกต้อง ทำให้เข้าใจในเรื่องเพศผิดๆขาดความยับยั้งชั่งใจในเรื่องเพศ 3) พี่น้องที่ห่างเหินกันไปในช่วงระหว่างเติบโตเป็นหนุ่มสาว เมื่อได้พบกันอีก ถ้ามีความพอใจกัน อาจแปรเปลี่ยนจากความรักแบบพี่น้องเป็นความรักแบบคู่สาวได้

วิธีป้องกัน 1) พ่อแม่ควรเอาใจใส่ดูแลลูกๆอย่างใกล้ชิด เมื่อลูกเริ่มโตเป็นหนุ่มสาวควรแยกห้องนอน 2) ให้การอบรม ให้ความรู้เรื่องเพศที่ถูกต้องแก่ลูกๆ เมื่อมีโอกาส 3) ให้การอบรมเรื่องจริยศาสตร์ทางเพศแก่ลูกหลานตามวัฒนธรรมไทย การวางตัวที่เหมาะสม เชื่อว่าสิ่งเหล่านี้จะทำให้คนเกิดความรู้สึกรับผิดชอบชีวิต มีความยับยั้งชั่งใจ ในการกระทำในสิ่งที่น่าละอาย... (เรื่องจริงจากผู้อ่าน สายเลือดเดียวกัน เมษายน 2527 : 58)

จากตัวอย่างข้างต้น ได้แสดงให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ของผู้ทำการสื่อสารมวลชนว่ามีเป้าหมายที่จะสอนผู้รับสาร ดังนั้นผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับผู้รับสารคือ ได้รับข้อคิดและหลักการครองเรือน จากสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สมซึ่งถือว่าเป็นผลตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้ทำ การสื่อสารมวลชน

ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการนำเสนอชีวิตจริงอีกประการหนึ่งคือ ได้รับความเพลิดเพลิน ทั้งนี้ในทั้ง 3 สื่อ ผู้ทำการสื่อสารมวลชนได้แทรกอารมณ์ขัน ลงไปในเนื้อหาที่นำเสนอเช่น รายการโทรทัศน์คู่สร้าง คู่สมจะมีการโต้ตอบกับผู้ร่วมรายการโดยแทรกมุขตลกไว้ ในรายการวิทยุคู่สร้าง คู่สมผู้จัดรายการจะพูดคุยโต้ตอบกัน กระทบเข้าเหย้ากันทำให้ผู้ฟังเพลิดเพลินไปด้วย ส่วนนิตยสารคู่สร้าง คู่สมนั้น จะพบมุขตลกแทรกอยู่ในคอลัมน์ผิวเมีย ละเหยียใจ และ คอลัมน์หนุ่มจีบสาว สาวจีบหนุ่ม

ในคอลัมน์ผิวเมียละเหยียใจ เรื่อง วิธีให้เมียเลิกใช้ล้างกันลูก ผู้เขียนเล่าให้ฟังว่า

... ใจผมส่วนใหญ่มันวุ่นกับงาน และเห็นว่าเด็กก็โตแล้ว น่าจะหัดล้างกันเองได้ ผมเลยหาวิธีให้เจ้าลูกชายเช็ดเรื่องล้างกัน วันนั้นผมก็ลুকไปล้างกันให้มัน แต่ผมใช้แปรงพลาสติกที่กันมัน เท่านั้นเองมันร้องลั่นและไปเล่าให้เมียผม (ก็แม่มันนั่นแหละ) ฟัง ตั้งแต่นั้นมาเมียผม และลูกชายไม่กล้าเรียกให้ผมล้างกันให้อีกเลยครับ (วิธีให้เมียเลิกใช้ล้างกันลูก เมษายน 2528 : 82)

ในคอลัมน์หนุ่มจีบสาว สาวจีบหนุ่ม ก็มีการแทรกมุขตลกไว้เช่นกันเรื่อง มีเด็กหรือยัง ผู้เขียนไปจีบสาวและเล่าให้ฟังว่า

... เราจึงนั่งคุยกันอย่างสนุกสนาน โดยแยกมาจากคู่ของเพื่อนผม ตอนหนึ่งผมถามเธอว่า "ตัวสวยอย่างนี้คงมีเด็กแล้วใช่ไหม?" ผมหมายถึงว่า เธอมีแฟนแล้วใช่ไหม เธอมองหน้าผมอย่างน้อยใจ และงงเงงและตอบว่า "เค้ายังเรียนอยู่ ถ้ามีเด็กจะเรียนได้อย่างไร" ผมจึงถามย้ำเพื่อให้ความหวังชัดเจนขึ้นว่า "งั้นก็หมายความว่า"

ว่ายังมี " เธอส่ายหน้าบอกว่า "แน่นอนไม่มี" แต่ผมก็ยังไม่แน่ใจ ได้ถามย้ำกับเธออีก 2-3 ครั้งและว่า "ทำอย่างไรจึงจะพิสูจน์ได้ล่ะ" ผมหมายถึงว่าจะแน่ใจอย่างไรว่าเธอไม่มีแฟน แต่เธออึ้งอยู่นาน หน้าแดง พูดเบาๆว่า "จะพิสูจน์ก็พิสูจน์ แต่ต้องเฉพาะข้างนอกนะ ข้างในห้ามเด็ดขาด" ผมงงกับคำตอบเธอมาก เอ๊ะ...พิสูจน์ไม่มีแฟนนี้ ทำไมต้องพิสูจน์นอก พิสูจน์ในด้วย ผมเลยเฉยๆ เธอก็ก้มหน้านิ่งเฉยไม่พูดอะไรเช่นกัน...(มีเด็กหรือยัง ตุลาคม 2529 : 16)

จากตัวอย่างข้างต้นทำให้เห็นถึงผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับผู้รับสารอีกประการหนึ่งคือ ได้รับความเพลิดเพลิน

กล่าวโดยสรุปคือ การนำเสนอชีวิตจริงในงานสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สมคาดว่าจะทำให้เกิดผลตรงตามวัตถุประสงค์ถึง 2 ประการคือ ผู้รับสารได้รับข้อคิดและได้รับความเพลิดเพลิน

2. ผลพลอยได้ คือ ผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยผู้ทำการสื่อสารมวลชน ไม่ได้คาดคิดมาก่อน ผลพลอยได้นี้ แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

ก) ผลดี ได้แก่

1) ได้รับความทุกข์ยากของผู้อื่นที่ยิ่งกว่าตนแล้วเกิดกำลังใจในการต่อสู้ชีวิต มีจดหมายฉบับหนึ่งลงตีพิมพ์ในคอลัมน์ผ้าเบียดเย็บใจ ได้เล่าถึงเหตุการณ์ที่ทั้งคู่ทะเลาะกันและตัดสินใจจะหย่ากัน แต่พอดูรายการโทรทัศน์คู่สร้าง คู่สมและรู้ถึงปัญหาครอบครัวของคนอื่น ทำให้คิดได้ว่าปัญหาของตนเองเป็นปัญหาเล็กน้อย และตัดสินใจกลับมาคืนดีกัน ผู้เขียนเล่าว่า

...ทีนี้เมื่อวันจันทร์ต้นเดือนโน้น ทางบริษัทก็นำไก่ชุดใหม่มาลงในที่เล่าเรา ทั้งสามและน้องก็ไปรับและช่วยกันนับไก่ นับเสร็จก็ถามกันว่าได้เท่าไร แต่ตัวเลขที่บอกนั้นไม่ตรงกัน พอบอกตัวเลขไม่ตรงกัน ทำให้น้องเสียเวลานับใหม่เพราะไก่อ้มมาก พอบอกตัวเลขไม่ตรงกับเขา น้องก็มองหน้าเขาอย่างเหนื่อยใจที่จะต้องนับใหม่ เขาก็อารมณ์ไม่ดีขึ้นมาทันที พูดขึ้น มาว่า "มองหน้ากันอย่างนี้ เอา

ไม่ตีหัวกันดีกว่า" น้องโมโหুবเลย เขาพูดต่อหน้าคนอื่นด้วย น้องอายุก็อายุโมโห ก็โมโหหนักในใจว่า"เลิกกันดีกว่า" คิดว่ารุ่งเช้าจะชวนสามีไปหย่ากันที่อำเภอ สามีเองก็เคยพูดไว้ว่า ถ้าอยากหย่าเมื่อไหร่ก็บอกพร้อมเสมอ

น้องก็ไม่พูดกับสามีจนเย็น ตกกลางคืนยังไม่อยากเข้านอน ให้สามีไปนอนก่อน น้องเองนั่งดูทีวีก็พอดีรายการคู่สร้าง-คู่สมมา มีคู่หนึ่งเป็นตำรวจอยู่ราชบุรีเจ้าชู้ทะเลาะกับภรรยาหลายครั้ง แต่ละครั้งก็รุนแรง ลงไม้ลงมือกัน ทำลายข้าวของกัน แต่คู่นั้นก็อยู่กันได้ ซ้ำยังมาออกรายการด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสและคู่ของน้องเรื่องมันเล็กนิดเดียว แล้วจะหย่ากันมันคงไม่ถูกต้อง น้องก็เลยล้มเลิกความคิดที่จะชวนสามีไปหย่า... (ได้รายการคู่สร้าง-คู่สมช่วยเลยไม่หย่า พฤษภาคม 2530 : 74-75)

จดหมายฉบับดังกล่าวข้างต้น ได้พูดถึงผลกระทบต่อผู้ชมรายการโทรทัศน์ โดยผู้ชมรู้สึกว่าเป็นปัญหาของตนเล็กน้อยกว่าผู้ร่วมรายการจึงทำให้เข้าใจชีวิตมากขึ้น

นอกจากนี้ผู้ฟังรายการวิทยุบางคนเมื่อได้ฟังเรื่องราวความทุกข์ยากของผู้อื่นแล้วมีกำลังใจในการต่อสู้ชีวิต ดังตัวอย่างจดหมายฉบับหนึ่งที่ลงตีพิมพ์ในคอลัมน์เรื่องจริงจากผู้อ่าน ผู้เขียนได้พูดถึงความลำบากในชีวิตของตนแต่เมื่อได้อ่านและได้ฟังรายการวิทยุคู่สร้าง คู่สมแล้วทำให้มีกำลังใจขึ้นและทนต่อสภาพนั้นได้

...สำหรับดิฉันไม่กล้าเขียนไปตามใคร ไม่กล้าออกปากปรึกษาใคร เก็บเงียบไว้คอยอ่านและฟังปัญหาของผู้อื่น จากรายการ"คู่สร้าง-คู่สม"ทางวิทยุทุก 10 โมงเช้าบ้าง จากการอ่านหนังสือ "คู่สร้าง-คู่สม"บ้าง เมื่อรู้ว่าคนอื่นเขาก็ประสบปัญหาเหมือนกับเรา ก็เกิดความรู้สึกว่าไม่ได้ลำบากอยู่คนเดียว ทำให้มีกำลังใจพอจะทนได้... (เข้าสู่ช่องประชิดผิว ตุลาคม 2529 : 60)

จากตัวอย่างข้างต้น ทำให้มองเห็นได้ว่าการนำเสนอชีวิตจริงของสื่อมวลชนคู่สร้างคู่สมได้ทำให้เกิดผลพลอยได้ในทางที่ดีคือ ผู้รับสารรับรู้ชีวิตคนอื่นที่มีความทุกข์กว่าตนแล้วเกิด

กำลังใจในการต่อสู้ชีวิต

2. ได้รับบทเรียนชีวิตโดยไม่ต้องมีประสบการณ์ด้วยตัวเอง เพราะประสบการณ์ชีวิตบางอย่างที่นำเสนอในสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สม บางครั้งต้องแลกด้วยเลือดและน้ำตา ความขมขื่น เจ็บช้ำและปัญหาต่างๆของผู้เขียน และผู้ที่ออกรายการสามารถเป็นบทเรียนชีวิตให้กับผู้รับสารได้เป็นอย่างดี ผู้รับสารจะดูแบบจากชีวิตของผู้อื่น และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่จะทำให้เกิดผลเสีย ทำตามพฤติกรรมที่เห็นว่าได้รับผลดี เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่น

ดังนั้นผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับผู้รับสารอีกประการหนึ่งคือ ได้เรียนรู้ชีวิตจากสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สมและสามารถเลือกหนทางการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมได้

ข) ผลเสีย จากการนำเสนอชีวิตจริงผ่านสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สมนี้ ในบางครั้งอาจเกิดผลเสียแก่ผู้รับสาร โดยที่ผู้ทำการสื่อสารมวลชนไม่ได้ตั้งใจ ผลเสียที่เกิดขึ้นนั้นคือ สื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สมถูกใช้เป็นเครื่องมือหลอกลวงผู้อื่น โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

ผู้เขียนเรื่องบางคน ได้แต่งเรื่องราวที่น่าสงสารขึ้น เพื่อให้คนที่ได้รับฟังเรื่องราวเกิดความรู้สึกสงสาร เห็นใจและให้ความช่วยเหลือ จากนั้นก็หลอกลวงเขาเพื่อหวังผลประโยชน์ สื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สม ซึ่งทำหน้าที่เป็นสื่อกลางส่งเรื่องชีวิตเหล่านี้ จึงเป็นเครื่องมือของพวกเขา

อาจารย์ ชาตรี อนุเชียร ผู้จัดการรายการวิทยุคู่สร้าง คู่สมได้เล่าถึงเรื่องนี้ว่า

...การที่เราจะช่วยใครนั่นมันทำให้เปิดโอกาส จะมีคนพวกหนึ่งที่สวมรอย และก็หาโอกาสฉวยโอกาส การรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ผมจะยกตัวอย่างเช่น คู่สร้าง คู่สมออกวิทยุนี้อะ มีเขียนมาจากเรือนจำคลองไผ่ นี่ผมจำได้แม่น คุณติดคุก ลายมือสวย เขียนมาเยอะเลย เขียนมาเยอะเลย เขียนมาแล้วก็บรรยายชีวิตลำบาก ติดคุกยั้งยั้ง ยั้งยั้ง ไม่ค่อยยอมรับว่าทำความผิดนะ คล้ายๆว่าติดคุกโดน

ใส่ความ เหนงอยากได้คนเป็นเพื่อน ผมก็เห็นว่าหม่อตู่ส่าห์เป็นนักโทษนะ ติดคุก ก็ยังอุตสาห์เขียนมา สงสารก็อ่านออกอากาศ ปรากฏว่าไอ้โฮ มีคนมาขอให้เขียน จดหมายไปถึงเยอะเลย สงสาร ตอนหลังผมได้จดหมายแบบนี้หลายฉบับนะอะ เอ๊ะ ลายมือสวยทุกคนเลย จนผมแปลกใจและผมก็มาเทียบลายมือดู เอ็มันก็มีอยู่สองสาม ลายมือเองในหลายสิบกว่าฉบับ ลายมือสองสามลายมือเอง ลองมาเทียบดูดิๆ ผม ก็ไปถาม เพื่อนคนหนึ่งซึ่งเคยติดคุกอะ เป็นเพื่อนนักเขียน ก็เลยถามเขาว่าเอ๊ะ ทำไมเป็นยังงี้ เขาก็เลยบอกว่ามันรับจ้างเขียน เพราะฉะนั้นลายมือจะซ้ำกัน รับจ้างเขียนและแต่งสำนวนด้วย มีส่วนแบ่งด้วย เพราะฉะนั้นคนที่เขียนไปนี้เขาจะ ขอให้ไปเยี่ยมบ้าง และก็ผลที่สุด ผมบอกว่า ผู้ที่ติดต่อกับผู้ที่ต้องโทษในเรือนจำ อยากรู้จริงๆ เพื่อมาเปิดเผยเป็นวิทยาทานว่าผลที่เกิดขึ้นได้ยังไง มีผู้หญิงเขียนมา ถึงผม 2 คน บอกเขาหลอก เขาให้ส่งแสดมภ์ไปเยอะๆ เพื่อจะได้เขียนจด หมายตอบ ไปเยี่ยมเรียกร่องเอาของกิน เอาเสื้อผ้า ขอยืมเงินไว้ใช้อะไร พวกนี้ และก็เคยปรากฏว่าไปพบกันนี้ วันเยี่ยมญาติก็สงสาร พบผู้หญิงไปหา ตั้งสามสี่คน เขาหลอก บางคนถึงขนาดรอจนกระทั่งออกจากคุกมาแต่งงานด้วย ถึงได้รู้ว่าโดนหลอกนะอะ เป็นแบบนี้... (ชาติรี อนุเชียร, สัมภาษณ์, 17 มกราคม 2535)

ตัวอย่างข้างต้นได้แสดงให้เห็นว่า การนำเสนอชีวิตจริงทางสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สม ในบางครั้งก่อให้เกิดผลเสียได้เช่นกัน แต่เป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยผู้ทำการสื่อสารไม่ได้ตั้งใจ

จากการวิจัยพบว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้รับสารของสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สม จะ สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับผลสืบเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ทางสังคมของการสื่อสารมวลชน คือ มีทั้งผลตรงตามวัตถุประสงค์ ให้ข้อคิดและให้ความบันเทิง และ ผลพลอยได้ในทางที่ดีให้กำลังใจ และให้การเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีผลพลอยได้ในทางที่ไม่ดีคือ สื่อมวลชนถูกใช้เป็นเครื่องมือ หลอกลวงผู้อื่น

อย่างไรก็ตามเราก็ยังถือว่า การนำเสนอชีวิตจริงทางสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สมนั้น เป็นประโยชน์ และให้ผลดีกับผู้รับสารมากกว่าผลเสีย เพราะชีวิตจริงที่ถูกถ่ายทอดในรายการโทรทัศน์รายการวิทยุและนิตยสาร ให้ข้อคิด ให้ความบันเทิง ให้กำลังใจและให้การเรียนรู้ โดยเฉพาะให้การเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตคู่ เรื่องราวที่นำเสนอในสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สม จึงเป็นตัวอย่างให้กับผู้รับสารได้เป็นอย่างดี ชีวิตที่พลาดล้มลงเสีย คือตัวอย่างให้ผู้รับสารหลีกเลี่ยง ส่วนชีวิตที่สุขสมหวังคือแนวทางให้ผู้รับสารดำเนินชีวิตตามแบบนั้น แต่ทั้งนี้ผู้รับสารต้องเป็นผู้เลือกทางเดินชีวิตของตนเอง ไม่มีใครสามารถกำหนดแนวทางชีวิตให้ได้ สื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สมเป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทางให้เท่านั้น

ผู้รับสารที่กล่าวถึงนี้คือใคร ผู้รับสารของสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สมคือกลุ่มที่รับชมรายการโทรทัศน์ รับฟังรายการวิทยุ และอ่านนิตยสารคู่สร้าง คู่สม พวกเขาคือคนกลุ่มใด ในเรื่องนี้คุณดำรง พุฒตาลได้ให้คำตอบว่า

...รายการโทรทัศน์ก็คงมุ่งกลุ่มผู้ใหญ่ที่อายุซัก 25 ขึ้นไปเพราะมันก็เป็นรายการที่ออกอากาศตอนกลางวัน เดิมก็ออกเกือบ 4 ทุ่ม เราคงไม่ได้มองกลุ่มวัยรุ่น เรามองกลุ่มผู้ใหญ่ ส่วนวิทยุนั้น วิทยุกับทีวีดูแล้วเราจะกลุ่มเดียวกัน ส่วนหนังสือพยายามจะให้ เป็นหลายกลุ่ม อยากให้ตั้งแต่กลุ่มวัยรุ่นซึ่งเราก้ยังไม่ค่อยได้เขาเท่าไร ส่วนใหญ่ได้อายุ 25 ขึ้นไป... (ดำรง พุฒตาล, สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2535)

กลุ่มผู้รับสารดังกล่าวข้างต้น เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ผู้ทำการสื่อสารมวลชนคาดหวังว่าจะได้รับสารจากสื่อมวลชน แต่ก็ต้องตระหนักถึงอีกข้อหนึ่งว่า ผู้รับสารบางครั้งไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ก็ได้ อาจมีผู้รับสารกลุ่มอื่นเปิดรับเรื่องราวชีวิตจริงจากสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สม ในงานวิจัยฉบับนี้ไม่สามารถระบุกลุ่มผู้รับสารได้แน่ชัด เพราะไม่ได้ทำวิจัยอย่างจริงจัง แต่ก็สามารถคาดเดาได้ว่า ผู้รับสารส่วนใหญ่จะเป็นคนที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป ดังคำให้สัมภาษณ์ของคุณดำรง พุฒตาล และกลุ่มผู้รับสารเหล่านี้ก็จะ เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการนำเสนอลักษณะชีวิตจริงทางสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สม

ผลตอบกลับมายังสื่อมวลชน นอกจากการนำเสนอชีวิตจริงทางสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สม จะทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้รับสารแล้วยังเกิดผลตอบกลับมายังสื่อมวลชนด้วย ในเรื่องผลตอบกลับนี้จะเป็นจดหมายที่หลัง ไหลเข้ามาถึงรายการโทรทัศน์ รายการวิทยุและนิตยสารคุณ ดำรง พุฒตาลได้เล่าให้ฟังว่าเมื่อจัดรายการโทรทัศน์แล้ว ได้มีคนส่งจดหมายเข้ามาเป็นจำนวนมาก จนต้องจัดรายการวิทยุ

...รายการโด่งดัง ผู้คนพูดกันทั้งเมือง โฆษณาเต็ม มีจดหมายเข้ามาจนเป็นเหตุให้ต้องจัดรายการวิทยุ... (ดำรง พุฒตาล, สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2535)

เมื่อมีรายการวิทยุและนิตยสารเกิดขึ้นแล้วก็ยังมีคนส่งจดหมายเข้ามาอีกเหมือนเดิม ดังนั้นจึงถือว่าจดหมายที่หลัง ไหลมาจากทั่วทุกสารทิศนี้เป็นผลตอบกลับที่สำคัญซึ่งเกิดจากการนำเสนอชีวิตจริงทางสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สม คำถามที่เกิดขึ้นตามมาก็คือ ทำไมเมื่อคนเปิดรับเรื่องราวชีวิตจริงจากสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สมแล้ว จึงเขียนจดหมายส่งมาเป็นจำนวนมาก ในประเด็นนี้แม้ว่าผู้วิจัยจะไม่ได้ทำการวิจัยอย่างจริงจัง แต่ก็สามารถอธิบายได้ว่า น่าจะเป็นเพราะ รายการโทรทัศน์มีการแจกของรางวัลดึงดูดใจ อีกทั้งถ้าได้ออกโทรทัศน์จะเป็นคนดัง ไปไหนก็มีคนรู้จัก ผู้ชมจึงอยากมาร่วมรายการ และเขียนเล่าเรื่องราวชีวิตรักชีวิตครอบครัวของตนส่งมายังรายการ เหตุผลประการต่อมาก็คือ ชีวิตรักชีวิตครอบครัวเป็นเรื่องใกล้ตัว และใคร ๆ ก็สามารถเขียนได้ เมื่อได้เปิดรับเรื่องราวเหล่านี้จากสื่อมวลชนผู้เขียนก็เกิดแรงบันดาลใจ และใช้ประโยชน์จากการรู้หนังสือเล่าเรื่องของตนส่งมาบ้าง เหตุผลประการสุดท้ายก็คือสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สมมีทั้งรายการโทรทัศน์ รายการวิทยุ และนิตยสาร ผู้ทำการสื่อสารมวลชนมักจะประกาศออกไปในทุกสื่อให้ผู้สนใจ เล่าชีวิตของตนส่งมายังรายการโทรทัศน์ รายการวิทยุ และนิตยสาร ด้วยเหตุผลต่างๆเหล่านี้จึงทำให้มีจดหมายตอบกลับมายังสื่อมวลชนเป็นจำนวนมาก

กล่าวโดยสรุป เมื่อได้นำเสนอชีวิตจริงทางสื่อมวลชนคู่สร้าง คู่สมไปแล้ว จะทำให้เกิดผลกระทบ 2 ประการคือ ผลกระทบต่อผู้รับสาร และผลตอบกลับมายังสื่อมวลชน ซึ่งใน

งานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยยอมรับว่าไม่ได้ทำการวิจัยอย่างจริงจัง แต่เป็นการคาดเดาผลที่น่าจะเกิดขึ้น โดยได้ข้อมูลมาจากจดหมายและการสัมภาษณ์ผู้ทำการสื่อสารมวลชน ในบทนี้จึงยังมีข้อบกพร่องอยู่มาก และยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ผู้วิจัยหวังว่า จะมีผู้สนใจนำประเด็นนี้ไปศึกษาอย่างละเอียดเพื่อจะได้สามารถอธิบายถึงผลกระทบจากการนำเสนอชีวิตจริงทางสื่อมวลชน
คู่สร้าง คู่สมได้อย่างถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น